

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 434/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti L. P., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica vo veciach jej podaní z 24. júla 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti L. P., a. s., vedené pod sp. zn. Rvp 17402/08 až sp. zn. Rvp 17901/08 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 17402/08.

2. Sťažnosť obchodnej spoločnosti L. P., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 15. júla 2008 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti L. P., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. F., B., ktorými namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) vo veciach jej podaní z 24. júla 2006 urobených elektronickou formou a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom.

Z obsahu sťažností vyplýva, že sťažovateľka podala okresnému súdu návrhy na vydanie platobných rozkazov, ktorými sa domáhala zaplatenia peňažných súm od viacerých dlžníkov. Návrhy na vydanie platobných rozkazov boli podané podľa § 42 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) elektronickou formou a podpísané zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona.

Sťažovateľka uviedla, že ku dňu podania sťažností ústavnému súdu neboli konania o jej veciach doručených okresnému súdu prostredníctvom kuriéra 24. júla 2006 právoplatne skončené. Okresný súd nevykonal vo veciach žiaden relevantný procesný úkon (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, príp. vydanie platobného rozkazu a pod.). V zásade je v konaniach nečinný. Doba konaní v jej veciach je neprimeraná vzhľadom na predmet, povahu a stav konaní.

Predmetom konaní je po skutkovej aj právnej stránke jednoduchá vec (uplatnenie „relatívne nízkej“ peňažnej pohľadávky osvedčenej listinami prostredníctvom návrhu na vydanie platobného rozkazu). Sťažovateľka je (podľa jej tvrdenia) aktívna a poskytuje okresnému súdu potrebnú súčinnosť.

V sťažnostiach sa sťažovateľka domáhala, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasne žiadala, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk v každej z uvedených vecí (spolu v sume 10 000 000 Sk), ako aj úhradu trov konania.

K podaným sťažnostiam sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej predsedníčky, ktorá oznámila, že jej vyjadrenie vo veci vedenej pod sp. zn. Spr. 711/08 z 11. septembra 2008 možno považovať za vyjadrenie okresného súdu ako účastníka konania v tejto veci. V uvedenom vyjadrení okresný súd uviedol, že „... v roku 2006 boli DVD nosiče s podaniami, ktoré boli podpísané zaručeným elektronickým podpisom, vtedajšiemu adresátovi vrátené.

Po doručení Nálezu Ústavného súdu SR Košice č.: II ÚS 146/08 – 84 Okresný súd Považská Bystrica vyzval spoločnosť L. P. a. s. B. prípisom zo dňa 27. augusta 2008 na predloženie podaní zo dňa 24. 07. 2006...“.

Predsedníčka okresného súdu následne uviedla, že na základe tejto výzvy sťažovateľka okresnému súdu oznámila, že „DVD nosič je na ústavnom súde a že po jeho získaní budú preferovať osobný kontakt pred písomným...“.

Z týchto dôvodov súd vo veci sťažovateľa nekoná, nakoľko sťažovateľ odmietol súdu návrhy predložiť.“.

V prílohe vyjadrenia okresného súdu bol doručený aj list sťažovateľky z 20. októbra 2008 adresovaný predsedníčke okresného súdu, v ktorom uviedla, že zo strany ústavného súdu už došlo „k vydaniu DVD nosičov, ktoré boli ako dôkazy v držbe ústavného súdu od začatia konania o ústavnej sťažnosti“. Vzhľadom na to, že ústavný súd „vo svojom rozhodnutí (sp. zn. II. ÚS 146/08 z 24. júna 2008, pozn.) nevyhovel sťažovateľovi v časti návrhu vzneseného na základe článku 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Z uvedeného dôvodu je sťažovateľ v rámci ochrany svojich legitímnych práv nútený pokračovať v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Vydané DVD nosiče budú

predložené uvedenému medzinárodnému súdu ako dôkazy a preto do skončenia konania pred týmto súdom nebudú v držbe našej spoločnosti. Uvedené Vám z dôvodu zachovania aktívneho a korektného prístupu dávame na vedomie.“

Podľa zistenia ústavného súdu z jeho spisu vedeného pod sp. zn. II. ÚS 146/08 vyplýva, že sťažovateľka si DVD nosič s podaniami na ústavnom súde prevzala 14. októbra 2008.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, v súlade s citovaným ustanovením § 31a uvedeného zákona je však možné v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane ustanovenie § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 17402/08 až sp. zn. Rvp 17901/08, a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky a okresného súdu, proti ktorému tieto sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v prvom výroku tohto uznesenia.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z obsahu sťažností a zo spisu ústavného súdu v predchádzajúcej sťažovateľkinej veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 146/08 vyplýva, že návrhy sťažovateľky boli okresnému súdu doručené kuriérom 24. júla 2006 v prílohe sprievodného listu. Okresný súd vrátil v prílohe listu z 27. júla 2006 sťažovateľke jej podanie (DVD nosiče, na ktorých boli zaznamenané jednotlivé návrhy na začatie konania) späť.

Z dôvodu neprijatia návrhov okresným súdom sa sťažovateľka v záujme ochrany svojich práv obrátila sťažnosťou z 28. septembra 2006 na ústavný súd, ktorý nálezom č. k. II. ÚS 146/08-84 z 24. júna 2008 rozhodol o porušení jej základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s neprijatím uvedených návrhov urobených elektronickými prostriedkami a podpísaných zaručeným elektronickým podpisom a prikázal okresnému súdu v týchto veciach konať podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. V odôvodnení svojho rozhodnutia ústavný súd vyslovil: „...V súlade s týmto príkazom bude povinnosťou okresného súdu opätovne sa zaoberať podaním sťažovateľky z 24. júna 2006 ako návrhom na začatie konania, ktorý bol urobený zákonom ustanovenou formou, a postupovať vo vzťahu k nemu podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, pričom právne účinky tohto podania zostanú zachované s účinnosťou ku dňu jeho podania. Na tomto zásadnom závere nemôže nič zmeniť prípadná okolnosť, že z technických príčin okresný súd nebude môcť podanie sťažovateľky zaevidovať spätne ku dňu jeho doručenia. I tak bude povinnosťou okresného súdu vychádzať z toho, že podanie bolo doručené s účinkami pôvodného doručenia.“ Citovaný právny názor je pre okresný súd záväzný (§ 56 zákona o ústavnom súde).

Okresný súd o návrhoch sťažovateľky dosiaľ nemohol konať, pretože sťažovateľka mu DVD nosič, na ktorom sú predmetné návrhy zapísané, napriek jeho výzve (pripis z 27. augusta 2008) dosiaľ nepredložila. Z listu sťažovateľky z 20. októbra 2008 vyplýva, že dôvodom nepredloženia týchto návrhov je skutočnosť, že bude iniciovať konanie pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v ktorom predloží uvedený DVD

nosič v rámci dôkazového materiálu, a preto DVD nosič do skončenia konania uvedeného súdu „*nebudú v držbe našej spoločnosti*“ (sťažovateľky, pozn.).

Sťažnosti na prieťahy v konaní proti okresnému súdu doručené ústavnému súdu 15. júla 2008 sa týkajú identických návrhov. Sťažovateľka namieta porušenie síce inej súčasti základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak na základe tých istých podstatných skutkových a právnych okolností vo vzťahu k tomu istému orgánu verejnej moci. Zachovaná je identita namietaného zásahu do jej základných práv - namietaná nečinnosť okresného súdu v konaniach o návrhoch urobených formou elektronického podania, ktoré okresný súd odmietol prijať s poukazom na administratívno-technickú nespôsobilosť. Sťažovateľka v tomto prípade iba zvyrazňuje druhý - časový aspekt namietaného zásahu do jej základných práv, domáhajúc sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia.

Namietaná nečinnosť okresného súdu v konaní v období od 24. júla 2006 do 15. októbra 2008 (do zriadenia „elektronickej podateľne“) je nevyhnutným dôsledkom (sprievodným javom) toho, že okresný súd odmietol prijať ňou doručené elektronické podania s tým, že nedisponuje potrebnými technickými prostriedkami. Vo vzťahu k tomuto zásahu však sťažovateľka v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 146/08 už dosiahla nápravu (nálezom z 24. júna 2008) v podobe uznania (vyslovenia) porušenia jej práv ústavným súdom a v podobe príkazu ústavného súdu adresovaného okresnému súdu, aby o jej návrhoch konal podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (prirodzene vrátane § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá).

Označené opatrenia na nápravu porušenia ústavnosti v sťažovateľkinej veci možno vzhľadom na okolnosti daného prípadu považovať za primerané a dostatočné. Pokiaľ sťažovateľka žiada v nových sťažnostiach (ktoré sú predmetom tohto konania) kompenzáciu

formou priznania primeraného finančného zadost'učinenia s poukazom na uplynuvšiu dobu nečinnosti okresných súdov argumentujúc, že nápravu porušenia jej práv nemožno napraviť obnovením stavu pred ich porušením a obdobie, počas ktorého trvajú predmetné konania, pre ňu znamená „... výrazné obmedzenie... vlastníckych práv...“ a problémy v podnikateľskej činnosti, považuje ústavný súd s'ťažnosti za zjavne neopodstatnené.

V posudzovaných konaniach treba prihliadnuť na podstatnú skutočnosť, a to, že s'ťažovateľka žalobami vymáha pohľadávky, t. j. majetkové práva, vo vzťahu ku ktorým nie je originálnym nadobúdateľom. Tieto pohľadávky jej boli postúpené S. r., ktorý sa v súčasnosti v konaní pred Okresným súdom Bratislava I vedenom pod sp. zn. 7 C 144/2006 žalobou proti s'ťažovateľke domáha určenia absolútnej neplatnosti právnych úkonov, na základe ktorých malo k postúpeniu uvedených pohľadávok dôjsť, t. j. absolútnej neplatnosti Rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok, ako aj určenia neplatnosti ďalších súvisiacich (tzv. realizačných) zmlúv uzatvorených so s'ťažovateľkou. Výsledok tohto konania má zásadný význam pre rozhodnutie okresného súdu vo veciach s'ťažovateľkou uplatňovaných pohľadávok, pretože sa v ňom rieši otázka jej vecnej aktívnej legitimácie týkajúcej sa týchto pohľadávok vymáhaných na základe elektronických podaní. S. r. podal Okresnému súdu Bratislava I žalobu o určenie neplatnosti uvedených zmlúv 12. októbra 2006. Túto skutočnosť S. r. oznámil listom jeho generálnej riaditeľky zo 7. novembra 2006 všetkým (v tom čase 45) okresným súdom Slovenskej republiky, pričom zároveň navrhol prerušenie konaní o návrhoch s'ťažovateľky.

Bezprostrednou príčinnou pretrvávania stavu právnej neistoty s'ťažovateľky týkajúcej sa ňou uplatňovaných majetkových práv preto nie je namietaná nečinnosť okresného súdu vo veciach jej elektronických podaní v období od 24. júla 2006 do 15. októbra 2008, ale skutočnosť, že konanie vedené Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, v ktorom sa rieši predbežná otázka dôležitá pre rozhodnutie v s'ťažovateľkiných veciach a ktoré začalo 12. októbra 2006 krátko po podaní návrhov s'ťažovateľky, nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Vzhľadom na množstvo s'ťažovateľkiných žalôb a na skutočnosť, že po právoplatnom rozhodnutí o otázke platnosti postúpenia sporných pohľadávok možno o s'ťažovateľkou uplatňovaných právach rozhodnúť pomerne rýchlo, je procesný postup

okresného súdu, ktorý o návrhoch sťažovateľky môže meritórne rozhodnúť až po právoplatnom skončení konania vedeného v prvom stupni Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, primeraný okolnostiam prerokúvaných vecí.

Samotná existencia sporu „o vlastníctvo uvedených pohľadávok“, ktorý sa rieši pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7 C 144/2006, zároveň relativizuje sťažovateľkino tvrdenie o obmedzení jej vlastníckych práv v dôsledku neskončenia konaní vedených na základe návrhov podaných elektronickou formou, keďže dosiaľ nie je zrejmé, či ňou uplatnené pohľadávky patria do jej majetku.

Za daných okolností a súčasne prihliadajúc aj na možnosť sťažovateľky dosiahnuť v prípade uznania jej nárokov všeobecnými súdmi primeranú kompenzáciu nemajetkovej ujmy a aj prípadnú náhradu škody prostredníctvom právnych prostriedkov zakotvených v zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov je v tejto fáze prebiehajúcich konaní pred všeobecnými súdmi požiadavka na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia predčasná a neopodstatnená.

Náprava porušenia ústavnosti, ktorú sťažovateľka dosiahla, spočívajúca vo výroku nálezu č. k. II. ÚS 146/08-84 z 24. júna 2008 o porušení jej práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru a výroku, ktorým ústavný súd prikázal okresnému súdu v predmetných veciach konať v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, je v danej fáze konaní primeraná a dostatočná. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy má predstavovať náhradu (kompenzáciu) nemajetkovej ujmy spôsobenej porušením základných práv zo strany orgánov verejnej moci v prípadoch, keď je to nevyhnutné pre dovŕšenie ochrany porušeného základného práva, nie kompenzáciu rizík vyplývajúcich z povahy „podnikateľského zámeru“ obchodnej spoločnosti. Primerané finančné zadosťučinenie taktiež nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody (I. ÚS 59/02).

Z organizovania postupu okresného súdu pri vybavovaní podania doručeného mu 24. júla 2006 je zrejmé, že v dôsledku nedisponovania technickými prostriedkami na príjem podaní podaných elektronickými prostriedkami bola v jednotlivých konaniach v dôsledku nemožnosti realizácie práva sťažovateľky podať návrh jedným zo spôsobov ustanovených zákonom, okresným súdom porušená, resp. obmedzená dispozičná zásada konania.

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd po vydaní nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 146/08 z 24. júna 2008 vyzval sťažovateľku prípisom z 27. augusta 2008, aby mu predložila DVD nosič doručený mu pôvodne 24. júla 2008, na ktorom sú jej návrhy zaznamenané. Z vyjadrení sťažovateľky v tejto veci je zrejmé, že sťažovateľka má uvedený DVD nosič v dispozícii, napriek tomu ho však okresnému súdu dosiaľ nedoručila. Pritom sama sťažovateľka si musí byť vedomá skutočnosti, že neposkytnutie uvedeného DVD nosiča, ktorý obsahuje jej návrhy zaznamenané v elektronickej podobe, bráni ďalšiemu postupu okresného súdu v uvedených veciach.

Intenzita právnej neistoty účastníka konania je spravidla vyjadrená jeho snahou o uplatnenie svojich práv spôsobom, ktorý je orgán rozhodujúci o jeho právach spôsobilý akceptovať, ako aj snahou o využitie všetkých účinných prostriedkov na ich ochranu. Neposkytnutie súčinnosti sťažovateľkou spočívajúcej v nepredložení vyžiadaného DVD nosiča vedie k spochybneniu jej skutočného záujmu ako účastníčky konania o ochranu jej práv v konaní pred súdom a zároveň aj o dosiahnutie účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým je odstránenie stavu jej právnej neistoty. Argument sťažovateľky, podľa ktorého DVD nosič nemôže predložiť, pretože ho musí poskytnúť ako dôkaz v konaní pred ESLP, nemá podľa názoru ústavného súdu potrebnú relevanciu, vzhľadom na existenciu možnosti vyhotovenia kópií tohto DVD.

Z uvedeného vyplýva, že v súčasnosti existuje objektívna prekážka, pre ktorú okresný súd nemôže v uvedených veciach ďalej konať. Táto prekážka môže byť odstránená len súčinnosťou sťažovateľky, ktorá ju však okresnému súdu bez relevantného dôvodu nie je ochotná poskytnúť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti, ako aj s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku tohto konania dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená. Z uvedeného dôvodu rozhodol tak, ako to je uvedené v druhom výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2008